

ด่วนที่สุด

ที่ พณ ๐๖๐๓/๔๒๗๙

12 ก.ย ๖1
15.2๐ น

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส28947
วันที่ : ๑5๖28/61
วันที่ : 12 ก.ย. 61 เวลา: 15:00

กระทรวงพาณิชย์
๕๖๓ ถ. นนทบุรี ๑ ต.บางกระสอ
อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๒ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความเห็นชอบร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
 ๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๐๘๐๔/๕๓๑ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ และสำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๗/๔๕๐ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑
 ๓. ร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน และคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ
 ๔. สรุปเนื้อหาร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน
 ๕. สรุปผลการประชาพิจารณ์ร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน
 ๖. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๕๖๔๔ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ ขอเสนอเรื่อง ขอความเห็นชอบร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint 2025) ที่ผู้นำอาเซียนได้ให้การรับรองเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา อาเซียนได้จัดทำแผนงานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน ซึ่งที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers' Meeting: AEM) ครั้งที่ ๔๙ เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๖๐ และที่ประชุมคณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Council) ครั้งที่ ๑๖ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ ได้ให้การรับรองแผนงานดังกล่าว โดยหนึ่งในการดำเนินการตามแผนงานฯ คือ การจัดทำร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน (ASEAN Agreement on Electronic Commerce) โดยตั้งเป้าให้มีข้อสรุปและมีการลงนามภายในปี ๒๕๖๑

๑.๒ สมาชิกอาเซียนได้ประชุมเจรจาเพื่อจัดทำร่างความตกลงดังกล่าวจนได้ข้อสรุปเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสเศรษฐกิจอาเซียน (SEOM) ครั้งที่ ๓/๔๙ เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๑ มีมติให้เสนอร่างความตกลงดังกล่าวต่อที่ประชุม AEM ครั้งที่ ๕๐ ที่จะมีการขึ้นในวันที่ ๒๖ สิงหาคม - ๑ กันยายน ๒๕๖๑ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อพิจารณาให้การรับรอง และให้สมาชิกอาเซียนดำเนินการกระบวนกรภายในที่จำเป็นสำหรับการลงนามร่างความตกลงฯ ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ ๓๓ ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์

๑.๓ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนสำหรับการรับรองในการประชุม AEM ครั้งที่ ๕๐ แล้ว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

กระทรวงพาณิชย์ได้สอบถามความเห็นจากกระทรวงการต่างประเทศและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ และเห็นควรดำเนินการตามข้อเสนอของกระทรวงการต่างประเทศ โดยร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีก่อนที่ไทยจะร่วมลงนาม เนื่องจากมีนัยสำคัญเชิงนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศ ตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และเข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ก่อนการแสดงเจตนารมณ์ให้ผลผูกพันต่อไป

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

อาเซียนกำหนดให้มีการลงนามร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ ๓๓ ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์

๔. สำคัญ และข้อเท็จจริง

๔.๑ ความสำคัญและวัตถุประสงค์ สมาชิกอาเซียนได้พิจารณาจัดทำร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนโดยใช้พื้นฐานจากความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (ASEAN-Australia New Zealand Free Trade Agreement: AANZFTA) ที่ไทยและรัฐสมาชิกมีข้อผูกพันร่วมกันมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ ร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนจึงมีขอบเขตคล้ายคลึงกับ AANZFTA แต่ได้พัฒนาปรับปรุงให้ครอบคลุมประเด็นด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในยุคปัจจุบัน วัตถุประสงค์สำคัญเพื่ออำนวยความสะดวกการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน พัฒนาความเชื่อมั่นของการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และส่งเสริมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนาและขับเคลื่อนภูมิภาคไปสู่การเติบโตอย่างทั่วถึง

๔.๒ สำคัญของพันธกรณี ร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนประกอบด้วย ๑๙ ข้อบท โดยสามารถแบ่งได้เป็น ๕ ส่วนสำคัญ ดังนี้

๔.๒.๑ การอำนวยความสะดวกทางการค้า ได้แก่ การส่งเสริมการค้าไร้กระดาษ โดยขยายการใช้เอกสารการดำเนินการทางการค้าในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแลกเปลี่ยนเอกสารดังกล่าว และการยืนยันตัวบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยจะไม่ปฏิเสธความถูกต้องทางกฎหมายของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์และมีมาตรการที่เกี่ยวข้องบนพื้นฐานของแนวปฏิบัติสากล

๔.๒.๒ การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ การคุ้มครองผู้บริโภคออนไลน์โดยมีมาตรการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่ใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในระดับที่ใกล้เคียงกับการค้าในรูปแบบอื่น การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลออนไลน์โดยมีมาตรการที่คำนึงถึงหลักการและแนวทางสากล ความมั่นคงไซเบอร์โดยพัฒนาความสามารถของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และความโปร่งใสโดยเผยแพร่มาตรการที่เกี่ยวข้อง

๔.๒.๓ การส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน ได้แก่ การส่งเสริมการโอนข้อมูลข้ามพรมแดนด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ และการไม่กำหนดให้ต้องตั้งอุปกรณ์ประมวลผลไว้ในประเทศ ซึ่งจะไม่รวมถึงสาขาบริการทางการเงินและขึ้นกับกฎระเบียบภายในประเทศ การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์โดยส่งเสริมระบบที่ปลอดภัยและมั่นคง มีประสิทธิภาพ และทำงานร่วมกันได้ และระบบโลจิสติกส์ โดยให้ความสำคัญกับโลจิสติกส์ข้ามพรมแดนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะต้องพยายามลดต้นทุนปรับปรุงความเร็ว และพัฒนาความน่าเชื่อถือของห่วงโซ่อุปทานให้ดีขึ้น

๔.๒.๔ ความร่วมมือระหว่างสมาชิกและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๔.๒.๕ ข้อบททั่วไป ที่เกี่ยวข้องกับการนำร่างความตกลงฯ ไปบังคับใช้

๔.๓ การมีผลใช้บังคับ ร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนจะมีผลใช้บังคับเมื่อได้มีการเก็บรักษาตราสารการอนุวัติการให้สัตยาบันหรือการยอมรับโดยกลุ่มรัฐสมาชิกกับเลขาธิการอาเซียน

ร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ และสรุปเนื้อหาร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๕. ผลกระทบ

๕.๑ ร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน โดยกำหนดให้สมาชิกออกมาตรการที่จำเป็น เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคที่ใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลออนไลน์ การคุ้มครองผู้บริโภคที่ใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ความมั่นคงไซเบอร์ การส่งเสริมการโอนข้อมูลข้ามพรมแดน การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และการยืนยันตัวบุคคลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

๕.๒ พันธกรณีส่วนใหญ่จะอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายภายในของแต่ละรัฐสมาชิก นอกจากนั้น ร่างความตกลงฯ ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติและมีข้อยกเว้นในประเด็นอ่อนไหวด้วย เช่น มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่รัฐสมาชิกจะยังไม่ต้องดำเนินการก่อนวันที่ประกาศใช้กฎหมายหรือกฎระเบียบดังกล่าว การไม่กำหนดให้ต้องตั้งอุปกรณ์ประมวลผลหรือเซิร์ฟเวอร์ไว้ในประเทศให้ขึ้นกับกฎหมายและกฎระเบียบภายในของรัฐสมาชิก การลดอุปสรรคต่อการไหลเวียนของข้อมูลข้ามพรมแดนโดยขึ้นอยู่กับการป้องกันและการกำหนดนโยบายสาธารณะที่สมเหตุผล กฎหมายที่กำกับดูแลธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ดำเนินการโดยเร็วที่สุดเท่าที่พร้อมจะทำได้ เป็นต้น ดังนั้น ร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนจึงไม่ได้ส่งผลให้ไทยต้องปรับแก้กฎหมายที่บังคับใช้อยู่

๕.๓ ร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนจะเป็นประโยชน์ต่อ ๑) ผู้ใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภค เนื่องจากจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการอำนวยความสะดวกทางการค้า และเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่สร้างความเชื่อมั่นทั้งในเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภค การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และ ๒) หน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากร่างความตกลงฯ กำหนดให้มีการดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในด้านต่างๆ อาทิ โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การส่งเสริมด้านการศึกษาและเทคโนโลยี และระบบโลจิสติกส์ อันจะมีส่วนช่วยในการลดช่องว่างด้านดิจิทัล และยังส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศด้วย

๖. ความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๑ ตลอดการเจรจาตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ กระทรวงพาณิชย์ได้หารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงการคลัง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และกรมศุลกากร) และธนาคารแห่งประเทศไทย รวมทั้งได้มีการจัดงานสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งสิ้น ๖๓๓ คน และได้นำความเห็นและข้อเสนอแนะมาใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อจัดทำท่าทีสำหรับการเจรจา

๖.๒ นอกจากนี้ หลังจากที่มีการเจรจาเสร็จสิ้น กระทรวงพาณิชย์มีหนังสือสอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอทราบความเห็นเกี่ยวกับร่างความตกลงฯ ได้แก่ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย รวมทั้งได้เผยแพร่รายละเอียดร่างความตกลงฯ ผ่านสื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่างๆ อาทิ เว็บไซต์กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (www.dtn.go.th) และ Facebook DTN

เพื่อขอรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณชนด้วยแล้ว โดยความเห็นที่ได้รับไม่มีข้อขัดข้องต่อร่างความตกลงดังกล่าว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน สำหรับการรับรองในการประชุม AEM ครั้งที่ ๕๐ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๖

๘. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการแสดงบทบาทนำของไทยในการดำเนินการตามหนึ่งในแผนงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๘ (AEC Blueprint 2025) ตลอดจนความพร้อมของไทยในการรับตำแหน่งประธานอาเซียนในปีหน้า และเพื่อให้ไทยสามารถลงนามร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียน ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๓๓ ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ จึงเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๑) ให้ความเห็นชอบร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ และให้ส่งคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบต่อไป

๒) อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ลงนามในร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบร่างความตกลงดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้ หากมีการแก้ไขถ้อยคำที่มีสาระสำคัญและไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของไทยขอให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ผู้ลงนามเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจในเรื่องนั้นๆ โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีก

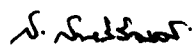
๓) มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการออกหนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full Powers) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ลงนามในร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน

๔) มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดในร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน

๕) มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศแจ้งต่อสำนักเลขาธิการอาเซียนว่าไทยพร้อมที่จะให้ร่างความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนมีผลผูกพันต่อไป เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเห็นชอบร่างความตกลงดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักเจรจาการค้าบริการและการลงทุน

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๗๗๑๔

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๕๖๒๒